Ч. 99 (13.047). Львів, неділя 8. травня 1932. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

виходить щодня рано

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.922.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописи не звертається.

Передплата в краю: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 14·00 „ Піврічно 26·00 „ Річно 48·00 „
За границею: В Америці і Канаді, Франції, Іспанії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
Ціна одного примірника 25 сот.

Невже сумерк політичного розуму?

Світ виглядав би цілком інакше, колиб ним кермував самий лише розум. Але обективні норми льогічного думання дають лише дуже загальні вказівки для орієнтації в конкретній дійсности. Найбільший політичний розум має той, хто розуміє нерозважність інших.

Бажання є батьком думки — кажуть німці, і це дуже слушно. Почування і бажання впливали завжди на спосіб думання, але вони запанували рішучо над політичним думанням по світовій війні в Европі. Перевага почування над розважністю яскраво зазначилась при творенні мирових договорів та звела на нівець всі добрі наміри Вільсона.

Грандіозний елементарний рух у міжнародньому житті в часі світової війни був наскрізь ірраціональний. Такимиж були й національні рухи, розбуджені війною. Перевага чуттевого та волевого елементу над розумовим тріває й далі та доходить мабуть до своїх крайніх меж...

Такі думки приходять, коли спостерігаєш сучасні події міжнароднього життя скупчені та відбиті у женевськім зеркалі. Колиб німці мали спроможність розважити спокійно, вони мабуть ніколи не заключилиб рапальського договору з більшовиками. Думаючи засвоєними соціяль-демократичними нормами німецькі робітники не виповнювали би сотками тисяч комуністичної партії, якою кермує московський центр. Розваживши спокійно, німецькі виборці не сунули би лавами до Гітлера. Але Гітлер ґеній ірраціональности, ґеній демагогії, обдарований здібністю розуміти нерозважність мас німецького народу. Гітлер є символом перемоги почування та бажання над розумом. Колиб німецькі державні мужі не стояли тепер під впливом почувань та бажань, що панують над німецьким народом, вони не забулиб історичного досвіду, перебутого з потрійним союзом.

Колиб південний темперамент не панував у Муссоліні над розважністю, він знав би, що втягати більшовиків в европейські порахунки без порівнання небезпечніше ніж вживати негрів та індусів до боротьби між білими націями.

Колиб французи не були засліплені успішним кінцем світової війни, вони бачилиб, що засади, непорушність яких вони обстоюють, вже порушені, вони згодились би вже три роки тому зробити ті уступки німцям, які роблять тепер, і згодились би вже тепер на те, на що згодяться може три місяці пізніше.

Цікаво, що ступінь розважности ріжних великих націй стоїть у деякій мірі у відворотній пропорції до ступня їх участи та втрат усякого рода у війні. Цією гіпотезою можна може зясувати той факт, що англьо-саксонські держави, а тепер головно Америка перебирає все більше ролю розємчого судді в інтернаціональній політиці.

Але час для американського посередництва в европейських справах, очевидно, не наступив, і Стімсон віліхав з Женеви мабуть досить розчарований; поза тим жадного сліду цього не видно в декларації, яку він дав журналістам перед своїм відїздом. Навідворот він висловив своє цілковите вдоволення своїми відвідинами Женеви та свою певність відносно щасливого кінця праць конференції розоброєння. Стімсон мав нагоду довідатися про думки европейських державних мужів у справах Далекого Сходу.

Можна сподіватися, що збільшення участи Злучених Держав в европейських справах причиниться до того, що сучасний сумерк політичного розуму минеться скоро. А тимчасом дороговказами для нас у цьому сумерку можуть бути вічні закони розвитку життя взагалі та суспільно-політичні закони сучасного ладу зокрема. Їх нарушення карає тяжко хід подій і в країні суспільного експериментування та примусового ломання людської натури, якою є Радянщина.

Дороговказом для нас повинен бути розвиток здорового національного розуму та узгіднення його з основними домаганнями модерної нації.

М. Данько.

Вислід виборів в Австрії.

(Від нашого кореспондента).

Відень, кінець квітня 1932.

На вибори з дня 24-го квітня, що відбулися у більшости союзних країн Австрії, зпочатку звертали мало уваги. Вони мали значіння тільки для льокальних установ як ось для громадської ради Відня, для краєвого сойму в Нижчій Австрії, Зальцбургу, для громадських рад у більшости місцевостей Стирії та Каринтії. Отже не маючи такої ваги як торічні вибори до парляменту вони були цікаві передовсім як мірило політичних настроїв австрійського населення. Скінчилися вони при доволі численній участи виборців великою несподіванкою для всіх.

В коротких словах можна схарактеризувати їх вислід як ось: 1) Катастрофальна невдача християнських суспільників у Відні, де вони стратили около 50.000 голосів. Зате трималися вони в інших союзних країнах доволі добре. 2) Скріплення позиції соціяльних демократів у Відні, де вони осягнули майже 2/3 мандатів (66 на 100). На голосах втратили вони справді у Відні около 20.000, а на провінції ще більше. З того виходилоб, що ця партія перейшла вже кульмінаційну точку свого розвитку. 3) Величезні успіхи національних соціялістів (гакенкрайцлерів), що здобули у Відні 15, у Нижчій Австрії 8, у Зальцбургу 6 мандатів, не маючи там давніше крім одного посла у Зальцбургу ніяких мандатів. 4) Цілковите знищення партії великонімців, тобто т. зв. національного господарчого бльоку, що свого часу з д-ром Шобером на чолі мав доволі багато прихильників.

Політичні вигляди на підставі таких вислідів не найкращі. Ніякої зміни не буде у міській раді Відня, яку опановують і надалі австромарксисти (соц.-демократи). Їм удалося при допомозі творення т. зв. виборчих округ зискати ще більше мандатів та впливових посад, як досі, дарма що вони втратили на голосах. Для них буде хіба тільки одно непримним, а саме, що їм треба буде числитися в громадській раді Відня не тільки з лагідною опозицією християнських суспільників (їх тепер лишилося тільки 19), а з 15-ма молодими гакенкрайцлерівськими крикунами.

Утруднена ситуація буде в краєвих соймиках Нижчої Австрії та Зальцбургу. Ні тут ні там не розпоряджають християнські суспільники більшістю мандатів (хоч на голосах не втратили богато). У Нижчій Австрії є 28 христ.-сусп., 20 соц.-демократів та 8 гакенкрайцлерів. Покищо не знати, як вони собі з такою констеляцією дадуть раду. Не виключене, що прийде до чорно-червоної коаліції, а нац.-соціялісти опиняться в опозиції.

Цікаве, що на підставі тих виборів дістануть національні соціялісти також 4 місця в союзній раді (Bundesrat), де вони досі не були заступлені. Таким чином осягнули вони без нових виборів до національної ради доступ до законодатних установ Австрії.

Національні соціялісти, що самі не надіялися таких несподівано великих успіхів, розуміється, вимагають тепер всіми силами розвязання національної ради та розписання нових загальних виборів, мотивуючи це тим, що теперішне парляментарне представництво не відповідає більше дійсній волі народу. Питання тільки, чи на довго лишаться всі ті лави незадоволених з усіх політичних таборів у рядах національного соціялізму.

Хоч у звязку з виборчими вислідами констернація у правительственних кругах Австрії не мала, то всякі комбінації щодо уступлення канцлера Буреша покищо передчасні. Коаліція з соціяльними демократами з огляду на радикалізацію христ. суспільних виборців не є правдоподібною. Зате є в інтересі постійної господарчої і фінансової політики, якої Австрія при теперішніх злиднях обовязково мусить придержуватися, щоб теперішній курс, репрезентований христ. суспільниками і ляндбундом лишився і надалі. Після успокоєння розбурханих виборами мас мабуть так і буде.

Віденець.

Що вирішив професійний конґрес?

МОСКВА, 6. V. ПАТ. Сьогодні оголошено резолюції 9-го всесоюзного конгресу професійних союзів. Конгрес заявився між іншим за якнайкращим використанням праці спеціялістів, домагається властивої політики в справі зрівнячкування платень і преміювання зразкових робітників та якнайширшого стосування акордової системи. Більшість принятих резолюцій домагається рішучо поліпшення апровізаційних, мешканевих, одягових і культурних умовин працюючого населення, заповідаючи гостру боротьбу з бюрократичним легковаженням робітників

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Віддовження селян в Румунії.

Румунський міністр фінансів оголосив закон про віддовження селян. На основі того закону довги зменшуються до половини. Їх сплачується на протязі 30 років і 4-ма процентами відсотків. Віритель мусить зголосити хто, кілько і за яку гарантію йому винен. Суд покликує довжника, щоби повідомити його про домагання вірителя. Суддя вирішить яку суму і в якім часі та які проценти має довжник платити. Довжник може в суді заявити, що він хоче сплатити свій довг у коротшому часі як у 30 роках. Громадська влада обовязана йти довжникам на руку та виготовити подрібні документи.

Довжники, що мають понад 10 гектарів землі, підлягають частинній конверзії, то значить, що довги на 10 гектарів підлягають законові про конверзію. Цілому законові про віддовження підлягають лише ті довжники, що мають 10 гектарів або менше землі.

Суд може зменшити довги господарів, що мають понад 10 гектарів на 40 прц. зі сплатою на 30 років.

З польської преси.

На тему польсько-німецького порозуміння.

НИЗКА СТАТТЕЙ СТ. МАЦКЕВИЧА.

Берестя і позички. — Міркування французького рентієра. — Однобокість польської політики. — Нерозумна оборона версальського договору. — Можливість польсько-німецького порозуміння. — Кард. Гльонд та архиепископ Шрайбер про польсько-німецьке порозуміння. — Вдоволити німців! — Польсько-французький союз не вистарчає для оборони Польщі.

Хто винен, що Польща не одержала позичок у Франції? Відомий ендецький публіцист Ст. Стронський відповів: „Берестя!“

Бебістичний посол Ст. Мацкевич, редактор виленського „Слова“, назвав відповідь п. Стронського „тезою зовсім наївною“! Чомуж? Бо всюди, де є соціялістичні уряди — держава банкротує. Наприклад: Австрія, Австралія і правління партії праці в Англії. „Берестя — пише Ст. Мацкевич („Слово“, ч. 84) — було перш за все боротьбою з соціялізмом“. Воно могло з фінансового погляду тільки помогти справі позички, бо краї, що поборюють соціялізм, заслуговують на більше довіря. Франція ніколи не звертала уваги при своїх союзах і позичках на сентименти. Приміром: союз передвоєнної радикально-республиканської Франції з Миколою II. Опінія Франції вважала Миколу II. організатором погромів на невинних жидів, символом гнету над Польщею, Фінляндією і т. д. „Про це було відомо, про це багато писали, з цього приводу обурювалися — і кожний президент Републики, зараз після вибору, мчав до Петербурга, щоби представитися цареві. Почислім візити і ревізити! На одну російську в Парижі — маємо 5 французьких у Петербурзі. П. Пуанкаре написав з легковаженням про самодержця щойно після Єкатеринбурга!“

Франція кермується найбільш реальним національним інтересом. Тому її політика завсіди перемагає. Не Берестя стало причиною — каже Мацкевич — відмови позички. І не причини економічні, бо хоч „ми держава в стані кризи, то наша бюджетова ситуація куди краща ніж інших европейських держав, та особливо краща ніж наддунайських держав, яким Франція поспішила з такою видатною помічю“ (з такою великою шкодою для польських торговельних і господарських інтересів). Річ у тому, що реалістично настроєний французький рентієр так собі думає: „По якого біса зичити гроші? Чи позичимо, чи ні — Польща завсіди боронитиме непорушности версальського миру, завсіди буде вести ту саму антинімецьку політику“. „Бо Франція воліє звертати свої гроші до наддунайських держав і віддавати їх в руки менше безпечні, ніж наші. Воліє, бо там має щось до придбання, має когось до зеднання, а тут у Польщі має вона вірного сторожа, що пильнує льояльности Німеччини та з року на рік робить гіршими свої відносини з німцями“.

Автор наводить характеристичні для справи польсько-французького союзу слова одного польського дипльомата: „Союз російсько-французький давав Росії користи, бо вона щотижня шантажувала Францію, що перейде до німецького табору. Ми не можемо цього робити і в тім наша слабість“. Французька лівиця проголосила зірвання союзу з Польщею. Її становище таке: „Пощо піддержувати союз, що нас вяже, коли й без союзу поляки не будуть вести іншої політики, ніж та, яку тепер ведуть“ („Слово“, ч. 86). Бо „польська політика йде в цілком **однобічному** напрямі, зрештою в напрямі найбільше бажаному для Франції. Вона однобічно протинімецька. Під адресою Німеччини Польща постійно говорить: „Не дозволю змінити версальського договору“. Дійсно, в кожній концесії з надщербленням версальського договору, яку французи вважають вказаною зробити Німеччині, вони завсіди можуть спитати Польщу (і коли є в доброму гуморі, то дійсно це роблять): „Як думаєте, дорогі та прегарні приятелі, найкращі приятелі, дати німцям ті уступки, чи ні?“ І Польща відповідає без зміни, грубим голосом: — „Не давати“. Французи всміхаються, очевидно роблять уступки і при тім думають собі, що коли би був якийсь европейсько-пацифістичний св. Микола, то Францію вважав би ангеликом, а Польщу чортиком. Так було в справі евакуації Надренії та в інших справах. „Боронимо Поморя та Шлеська. Нічого слушнішого. Тільки треба боронити розумно. Стягати на себе **весь** тягар оборони версальського трактату — це нерозумна оборона“.

Рівночасно Мацкевич застерігається проти зірвання союзу з Францією. Його концепція така: **порозуміння Франції, Німеччини та Польщі.** Порозуміння Франції та Німеччини — це мир Европи. Порозуміння Франції, Німеччини й Польщі — це оборона Европи!

Але чи можливе польсько-німецьке порозуміння? Можливе — каже Мацкевич. Коридор і Шлеськ — це для Німеччини справи чисто престіжеві. Німеччина має далеко важніші справи. „Звичайно між державами, що сусідують, є тертя й антаґонізми, що випливають з природної та дійсної ріжниці інтересів. **Виїмково** між Польщею та Німечиною **нема реальної ріжниці інтересів.** Демографічно Німеччина звертається в напрямі зі сходу на захід. Німеччина не заінтересована у відзисканні провінцій, що їх взяла Польща. Польща в західному напрямі одержала **максімум** своєї територіяльної програми“.

Польща за багато видає на пропаґанду у Франції, не дбає зовсім за пропаґанду в Німеччині. Також у самій Польщі нехтують добру волю німців: „Коли посол Віль, німець з Лодзі, складав у соймі гарні, льояльні декларації, коли він покликувався на тих німців з романів Сенкевича, що погинули вірні для Річипосполитої, то пана Віля викинули зі сойму“ („Слово“, ч. 85).

У цьому самому числі „Слова“ находимо статтю В. Студніцького про інтервю кардинала Гльонда з представником віденського щоденника „Reichspost“ та про інтервю архієпископа Берліна о. Шрайбера з представником „Petit Journal“. Кард. Гльонд висказався, що без огляду на політичні ріжниці, про які не береть-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 8. КВІТНЯ 1932.

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

СТИЛЬ МАЗЕПИ.

В першій частині мого „Начерку історії українського мистецтва“ (Львів, 1922. ст. 239—243.) я попробував зясувати собі справу з ролі великого гетьмана Мазепи в історії мистецької культури України, висловившись більш-менш так:

„Вплив діяльности гетьмана Мазепи на мистецьку культуру Подніпрівя кінця XVII й початку XVIII. в. такий сильний, участь його в культурному життю така велика, а характер обоїх до тої міри очеркнений, що кожночасний історик української культури мусітиме іменем безталанного гетьмана означити дотичну главу свого твору. Все, що творилося на Подніпрівю до Мазепи, було напів інстиктовним, полусвідомим змаганням до повноти й ширини життя, якщо розмірно, скупе проміння проливалося на Україну із Заходу. Мазепа з повною свідомістю й рішучістю повернув розвоєвий шлях української культури в бік Европи, й тому без нього, без мистецьких подихів і атмосфери, що виповнювала й характеризувала його добу не можна би уявити собі тої домінуючої ролі, яку довелося відіграти Україні у т. зв. „великій реформі“ Московщини, започаткованій Петром I. і його наслідниками, але переведеній майже виключно українськими силами й засобами, добутими з багатих резервуарів української культури“. А хоч фіналом політики Мазепи був полтавський розгром, то далеко щасливішою була його інтензивна діяльність на полі літератури й мистецтва, яка лягла в основу розвоєвої тяглости сучасної культури України взагалі.

У добі Мазепи оформилось остаточно те, що в архітектурі звемо *„українським бароком“*, за нього теж віджив свій вік український церковний і світський *іконопис* уступаючи місця *малярству*, при Мазепі народилася українська новочасна *гравюра*, яка визволившись із пут традиційної умовности деревориту, заговорила з карт тогочасної української книги мовою зрозумілою не тільки в нас, але й в Европі.

Добу гетьманування Мазепи називає Д. Антонович „другою золотою добою українського мистецтва“, першою вважаючи „візантійсько-романську добу“ з часів могучости держав Володимира і Ярослава.

Мазепа не був першим гетьманом-меценатом. Багато в нас будувалося, різьбилося й малювалося за часів Хмельницького (Суботів), ще більше за Самійловича (Густинський і Мчарський монастир). Навзаводи з гетьманами йшли в свому меценатстві козацькі старшини, а подекуди й міщанство, але ні одні ні другі не встигли витиснути на мистецьких творах свого часу індивідуальних, їм тільки питомих рис. Будівлі фундовані Мазепою носили на фасадах не тільки гетьманські риси, які відтак позатирано, але й своєрідний характер свого оформлення, якого затерти не вдалося. Шість церков Мазепиної фондації, зображених на панеґіричному „теамсі“ Мигури з 1701 р. стоїть перед нами як низка творів не тільки одної доби, але й одного, різко очеркненого стилю.

У протилежності до ренесансу, який за виїмкою Львова (Тросвятительська капл. Успенської церкви) не здобувся на щасливішу синтезу занесених з чужини елементів з місцевими конструктивно-декоративними традиціями, будівництво барока найшло на Україні виїмково пригожий ґрунт для такої синтези форм. Конструкція українських деревляних церков і світських будівель, як не можна краще надавалася до перенесення її в камінь і цеглу, а коли перед будівничим ставало завдання розмірно невеликої трьохзрубної чи пятизрубної церкви, розвязка находилася сама собою. Тому то з половини XVII. віку починає покриватися Україна церквами, які конструктивно належать до місцевої деревляної архітектури, а тільки їх декорація стін і форми бань свідчать про західньо-европейський бароковий налет (трапезна церква Густинського монастиря, вознесенська церква флорівського монастиря, воздвиженська над „ближніми печерами“ в Лаврі, Покровський собор в Харкові, вознесенська в Переяславі й багато, багато інших).

Труднішою була розвязка питання у випадках, коли перед будівничим ставало завдання збудувати храм більших, репрезентативних розмірів а такі завдання ставило в першу чергу будівництво проводжене на Україні Мазепою. Змагаючи до закріплення гетьманської влади й окруження її авреолею монархічної суверенности, Мазепа дбав про те, щоби це змагання найшло відповідний вираз у будівництві.

На тій теж основі зродилася виїмково щаслива синтеза західньо-европейської барокової базиліки з конструкцією українського пятизрубного храму. Остаточно не придумано тут щось з ґрунту нового й на українському ґрунті непрактикованого. Бож синтезою базиліки з центробанною конструкцією були в основі ледви не всі українсько-візантійські церкви княжої доби. Новим був тут тільки відмінний розподіл мас і той суто-бароковий натиск на зовнішну декоративність не тільки в різьбарській орнаментиці, але і то в головній мірі, в грі світла на химерних заломах фасад, стін, ризалітів, окапів і бань.

Одним з перших творців цього типу була *церква мчарського монастиря* фундована ще Самійловичем, але закінчена Мазепою, силами німецького будівничого Йогана Баптиста та українців Томашівського і Афанасія Пирамиського, що наче втілювали в собі цю синтезу західньо-европейських елементів з українськими. Вслід за нею чергуються дві церкви Мазепиної фондації в Києві — *брацька Богоявленська* й *Великого Миколи*, пізніший військовий собор. Усі вони збудовані на широко заложеному базилічному пляні з фасадами унятими двома бічними вежами з багато артикулованим фронтоном поміж ними. Фронтонами закінчені на зверх і рамена трансепту, на якого перехресті з головною навою здіймається центральна баня храму. Подібні до них заложенням і розробленням елева-

ся рішати, „навіть теперішній тяжкий польсько-німецький спір є меншої ваги супроти великої справи: необхідної оборони християнської культури перед концентричним напором її ворогів". Архієпископ Шрайбер сказав, що вважає необхідним німецько-французьке порозуміння і що працює з великими зусиллями для зближення Німеччини та Польщі. Польща, правда, має обіцяну поміч Франції, але Франція далеко". Орган німецького „Центрум" „Germania" (12. IV) висловив погляд, що основи польської закордонної політики, опертої на польсько-французькому союзі, захитані. Польща повинна би розглянутися за іншим опертям, не здаватися тільки на Францію. Коли би всі послухали здорового розуму — то проведення порозуміння з Парижа через Берлін до Варшави дуже можливе („Слово", ч. 87).

Вкінці з приводу недавної перемоги Гітлера Мацкевич так пише („Слово", ч. 95): „Або будемо робити те, що ми дотепер робили, з більшим криком ніж успіхом — себто будемо дальше страшити Францію Німеччиною та Гітлером, уважаючи себе найбільшим ворогом Гітлера... або будемо робити те, чого ми досі не пробували, це зн. будемо шукати порозуміння з Німеччиною на шляху вдоволення німців у тих ділянках, що не є суперечні з нашими інтересами. А таких ділянок багато. Той, хто собі уявляє, що німецьке питання зводиться до спірних справ між Німеччиною та Польщею — той робить величезну похибку. Саме спірні справи з Польщею мають для Німеччини значіння справ останнього ряду".

Думки Мацкевича, висловлені в тих статтях, не нові. Він їх уперше сформулював ще в 1927 р. у своїй брошурі „**Kropki nad i**". „Франція нас потребує і не думає з нами розлучитися" (тамже, 20). „Союз французько-польський — це союз подекуди ненормальний, неподібний до звичайних союзів. З одного, французького боку, вважають його міжнароднім зобовязанням, з другого боку, польського, вносять до нього екзальтацію непорушности. Для Франції він — політичний союз, для нас щось у роді нерозривного католицького подружжа. На чім спирався союз французько-російський, в якому Росія була без сумніву контрагентом, що тягнув користи? На постійних **погрозах** Росії супроти Франції, що вона перейде в німецький табор (тамже, 21)". „Союз з Францією став у нас мало не моральною цінністю та каноном патріотизму. Все те назвемо первородним гріхом (франц.-польського союзу! — Ред.), бо в заграничній політиці цього роду методи невідомі і непрактиковані в громадянствах більше призвичаєних до форм самостійного державного життя" (тамже, 19). „Отже стоїмо супроти факту, якого нам не зустріти в історії союзів, що в союзі, зверненім на забезпечення перед одною і тою самою державою (Німеччина), один із союзників (Франція) проголошує супроти цієї держави свою угодову і мирну політику, тягне з такого стану річей всі користні консеквенції та годиться на те, що другий союзник (Польща) відграє дальше ролю того, що приборкує і страшить та бере на себе некорисні наслідки, що звідти випливають" (тамже, 34). Мацкевич уважає польсько-французький союз невистарчаючим. Чому? „Бо пацифістичні настрої Франції переймають нас страхом, що в хвилі польсько-німецького конфлікту Франція може перейти до табору, що піддержує концепцію **льокалізації** польсько-німецького конфлікту, і не змагати до **европеїзації** цього конфлікту, до викликання „европейської війни" за коридор" (тамже, 35). Іншими словами: Франція готова для „**świętego spokoju**" пожертвувати інтересами Польщі: Шлеськом і коридором!

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

ції є церква Петра й Павла в петропавловському монастирі біля Глухова й церква Межигірського Спаса, обі збудовані не без участи Мазепиного попередника Самійловича. Одною з найвидатніших будівель Мазепи в Київі є *церква св. Микола* на Печерську, т. зв. Великий Микола, що в XIX. віці була собором київського гарнізону. Згідно з написом у середині собору, збудовано його на винограднику св. миколаївського монастиря в 1690—3 роках. Разом з церквою побудовано й *дзвіницю*, але її завершення, що датується новішими часами, незгідне з формами „Мазепинського" барока, в якому збудовано весь ансамбль св. миколаївських забудувань.

Церква заложена широко й просторо, а масивність її стін викликає враження фортечного будівництва. Поземний плян церкви західньо-барокового характеру у формі латинського хреста з трансептом і двома могутніми баштами на гранях чолової фасади. Вежі завершені типово-українськими, гранчастими банями на восьмигранних підбанниках зі струнким ліхтарнями й такимиж маківками.

Вежі висунені сильно поперед центрального корпусу, прикрашені на гранях могутніми кольонами. Партеровий притвір поміж вежами завершений багато різьбленим і розмальованим причілком: аттикою, якої льогічним відповідником є причілок-аттика, що завершує властиву фасаду. Рамена трансепту позначені сильними виступами поза лінію бокових стін й подібно як чолова фасада завершені багатими декорованими причілками. Над перехрестям трансепту з головною навою здіймається найбільша центральна баня, за якою над боковими абсидами вміщені дві менші, що своїми формами й розміщенням відповідають баням на чолових баштах. Назагал характер пляну й елевації св. Миколаївської церкви ясний і не надто складний, у своїй основі західньо-барокoвий, а суто-українською є його скульптурна декорація, якої форма й тематика виводять свій рід із народньої орнаментики.

(Продовження буде).

—o—

З Радянської України.

НОВА ЗАГАЛЬНА ОРҐАНІЗАЦІЯ ПИСЬМЕННИКІВ.

(УП) „Комуніст" з 24. IV. 1932 р. подає, що Центральний Комітет Ком. Партії постановив перебудувати всі літературно-мистецькі організації в СРСР в одну загальну літературно-мистецьку орґанізацію радянських письменників та мистців з комуністичною секцією в ній. Всі старі орґанізації мають бути зліквідовані, бо їх іствування витворює небезпеку культивування гурткової замкнености і відриву від загальних політичних завдань сучасної хвилі радянських письменників та мистців, які стоять на чистому радянському ґрунті. Всі члени загальної організації мусять стояти на радянському ґрунті і брати участь у розбудові соціялістичного суспільства. На цей крок відважилися тепер тому, що вже нібито є досить письменників та мистців, які вийшли з фабрик та колективів і перенятi чистим комунізмом.

БУДОВА МАҐІСТРАЛІ МОСКВА—ДОНБАС.

(УП) „Комуніст" з 25. IV. 1932 р. подає, що київська область повинна дати на будову маґістралі 8.000 робітників для земляних робіт. На це вже видано наказ правительства до місцевих адміністративних органів, а ці знову подали його далі та розділили на поодинокі артілі скількість робітників. На цьому й остало, бо нікому слідкувати за виконанням наказу. Вербування тих робітників йде дуже поволі. Замість 8 тисяч навербовано досі лише 1223, а на місце на роботу вислано всього 476. Цифри ці говорять самі за себе. Не помогла нічого надзвичайно розвинена пропаґанда в пресі, на мітінґах і т. п. Українці не спішаться лучити Москву з Донбасом.

БІЛЬШОВИЦЬКА ВЕСНА.

(УП) „Вісти" з 28. IV. 1932 р. подають, що на засіданні Раднаркому дня 26. IV. 1932. р. стверджено, що плян весняних засівів виконала Україна тільки на 23 прц. Видно, що сівба була зовсім не підготована, розуміється пропаґандивно. В деяких районах є хибне розуміння праці. Всю надію покладається на трактори, яких ще взагалі не дуже богато є і які дуже часто вибувають зі строю тому, що псуються і нема кому та чим ремонтувати. Вся праця опізнюється. Коней використовується лише на 40—45 прц. Рівнож показується, що старі машино-тракторні станції зі старими тракторами працюють богато скорше й краще, як нові, бо мабуть старі трактори є закордонного виробу, а нові совітського. В київській області є ще дуже богато одноосібних приватних господарств. Ці то господарства виконали вложений на них плян засівів лише на 1—2 прц. Також саме положення в полудневоукраїнському бавовняному районі. Там перепинка йде головно через те, що дуже погано працює очищуючий насіння бавовни завод. Замість доставити 1139 тон насіння на 15. IV. він доставив усього 200 тон. У заводі машини працюють погано, а також і робітників кваліфікованих нема, бо в завод до праці набирається робітників прямо з вулиці. Достава насіння до колгоспів сягає лише 62 прц. плянованої, тож нема чим обсіяти землі. Подібне положення є також і в тютюновому районі.

„Комуніст" з 25. IV. 1932 р. подає, що помимо всяких партійних та урядових постанов конями далі не надають великої уваги та відповідно з ними не обходяться. Про це дуже богато пишеться й говориться, але все остає по старому. Звертається увагу, що боротьба за коня, це боротьба за проведення в діло більшовицької весни. При тій нагоді знова виринають погрози в бік куркулів та богатших людей, що нібито саботують всі ті постанови. Тепер пропонують зробити за коней особисто відповідальними бриґадирів, що працюють кіньми.

„Комуніст" з 26. IV. 1932 р. звертає увагу на недосконале проведення сівби взагалі. Висівається насіння не прочищене. У деяких районах висіяно насіння кукурудзи з прорісністю в 16—20 прц., а в цілому районі Межева нема кращого насіння, як 69 прц. прорісности.

Японці тортурують рад. громадян.

МОСКВА, 6. V. ПАТ. Тас повідомляє із Хабаровська: В Харбіні арештовано поверх 100 радянських громадян, над якими знущається японська жандармерія і білогвардейська поліція. Стверджено, що тортурували Ґайдука, урядовця східно-китайської залізниці та його жінку. З приводу тих знущань ґенеральний консуль СРСР в Харбіні вислав місцевому дипльоматичному комісареві письмо з протестом.

—o—

Підводні судна і міни.

Морська комісія розабройної конференції закінчила 5. ц. м. дискусію над підводними суднами. За тезою, що підводні судна дефензивна зброя, заявилися делеґації японська й норвеська. Італійська делеґація теж думає, що підводні судна слід зачислити до оборонної зброї, однак на випадок знесення лінійних кораблів треба теж знести підводні судна. Проти підводних суден висловилася знову делеґація Злучених Держав. Опісля комісія занялася справою підводних мін, причому виявилася знову розбіжність думок. Останньою проблемою дискусії була справа річних фльотиль, які на думку делеґатів Мадярщини, Німеччини й Італії можуть служити до нападу. Делеґації югославянська і румунська уважають цю зброю виключно оборонною. На основі дискусії справоздавець має виготовити проєкт рапорту для головної комісії.

—o—

Б. гетьман Скоропадський в Америці?

Сензаційні вістки російської еміграційної преси.

Льондонський кореспондент париських „Последніх Новостей", органу Мілюкова, повідомляє „з цілком достовірних джерел", що б. гетьман Скоропадський приїздив недавно до Льондону у політичних цілях, стараючися найти підтримку для своїх плянів у деяких колах англійської аристократії. „Посл. Нов." впевняють, що дійсно вдалося Скоропадському дістати „деяку суму". У звязку з цим Скоропадський буцім то заклав інформаційне бюро в Льондоні, яке має вести пропаґанду ідей українського монархізму; на чолі того бюра стоїть — як кажуть „П. Н." — б. російський дипльомат Коростовець. Сам б. гетьман ніби то виїхав до Америки в товаристві другого Коростовця, сподіючись добути в Америці поважніші фонди.

Повторюємо ці інформації з ґазетного обовязку на рахунок згаданої російської еміґрантської ґазети.

—o—

Відгомін подій над Дністром.

Управа Українського Народнього Союзу у Франції розвинула широку протестаційну акцію з приводу крівавих подій над Дністром. На днях одержала вона від ґенерального секретаря Міжнародньої Федерації Оборони Прав Людини з осідком в Парижі письмо такого змісту: „Пане Голово, у відповідь на Ваш лист та прохання з 9. квітня ц. р. маю честь повідомити Вас, що Рада Міжнародньої Федерації Оборони Прав Людини, зібрана на своїм засіданні дня 19. квітня ц. р. винесла свій протест з приводу подій, які відбувалися над Дністром, в Персії та Китаю на радянських кордонах і цей протест подає вона до прилюдного відома.

Міжнародня Федерація Оборони Прав Людини підносить свій горячий протест проти зловживань радянських чинників, які розстрілюють безпощадно на кордонах Румунії, Польщі, Персії та Китаю сотки мущин, жінок, старців і дітей, що втікають від важких терпінь режіму. Вона осуджує цей злочин перед цілим світом і вважає своїм обовязком подати це до відома світовій опінії".

—o—

Втікачі з Радянщини.

У виленській окрузі в пограничному районі Тарновщизна крізь польсько-радянську границю перейшло до Польщі 14 селян і один вояк більшовицької сторожі. Селяни втікли від примусових робіт у колхозах. Вояк пограничної сторожі поміг їм перейти границю і сам утік разом з ними.

—o—

Процес 16 терористів у Москві.

Перед найвищим судом у Москві розпочалася 5. ц. м. розправа проти Зязика і 15 інших осіб, обвинувачених в орґанізації та виконанні убивства секретаря інґушського обкома Чорноґлаза, інструктора крайкома Північного Кавказу і шофера Сувортова.

ОСТАННІ ВІСТИ

Атентат на президента Франції.

Атентатчик російський еміґрант. — Обожає Гітлера та Мусолінія. — Президент буде жити.

ПАРИЖ, 6. V. ПАТ. Підчас отворення Міжнародньої Вистави Книжки росіянин, д-р медицини Павло Ґуґулев вистрілив 5 разів до президента Франції Думера. Одна куля поцілила президента в лице, друга в обойчик. Одна з куль поцілила відомого письменника Кльод Фарера. Виконавця атентату арештували.

Президента та Кльод Фарера перевезли до шпиталю. Президентові перевели трансфузію крови.

Ґуґулев після атентату хотів утікати та його зловили. При ньому найшли карточку з запискою: „Сьогодні я вбив президента Франції". Тому здогадуються, що Ґуґулев умово хорий. В нього найшли теж книжечку з написом: „Павло Ґуґулев, бувш. провідник російських фашистів". У виставовій салі Ґуґулев задержувався перед замахом при ріжних кіосках і просив, щоби йому дедикували ріжні книжки. Так теж підійшов до письменника Кльода Фарера та саме в хвилині, як Фарер писав дедикацію, Ґуґулев вихіснував хвилину, що ніхто на нього не дивиться, виняв револьвер і вистрілив кілька разів до Думера.

Ґуґулев роджений 1905 року. Після замаху довший час мовчав, а потім сказав, що хотів убити президента, бо Франція помагає більшовикам, а Европа й Америка дає для СРСР. гроші.

Поліційна влада ствердила, що тому 6 місяців видали були приказ, щоби Ґ—а виселити із Франції, бо його підозрівали в переворотовій діяльности. Він жив два роки в Празі. Тепер живе з жінкою в Монако, де займається політикою, а навіть має групу прихильників. Він є письменником і під псевдонімом Павла Бреда написав кілька книжок про Росію. На тій основі дістав дозвіл вступу на виставу книжок в дні гостини президента Франції. Після замаху сказав: „Я знаю, що ви вбєте мене, одначе я вважав моїм обовязком зробити, що я зробив. Обожаю Гітлера та Мусолінія, одначе я не дістав від них грошей".

Арештували й жінку Ґуґулева. Ґуґулев заперечив, начеб мав спільників і каже, що ділав на власну руку та що члени союзу, до якого він належить, не відґравали ніякої ролі в замаху. Всеж переслухуватимуть і знайомих Ґуґулева, щоби ствердити, чи вони не вмішані в атентат. Рівночасно ведуть слідство в Монако, Бульоні сір Сен і в латинській дільниці Парижа.

ПАРИЖ, 6. V. Бюлетен про стан здоровля президента, виданий в год. 17.30, стверджує, що президента поцілили дві кулі, з яких одна застрягла в черепі, а друга під пахою. Крови зійшло багато, тому переводили двічі трансфузію крови. Після лікарського консіліюм гол. асистент сказав, що стан здоровля президента все ще поважний.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА НА ПОНЕДІЛКОВІМ ЗАСІДАННІ РАДИ Л. Н.

У найближчий понеділок починаються наради травневої сесії Ради Ліґи Націй. На денному опрядку м. і. справи Данціґу та нац. меншин у Румунії, Польщі й Гор. Шлеську. Що торкається Польщі, розглядатимуть нове українське зажалення, зложене бувш. старшиною УГА. Сушком у справі трактування поліцією українців у Сх. Галичині.

ДИМІСІЯ АВСТРІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Австрійська рада міністрів переслала президентові республики збірну димісію уряду.

ВІДЕНЬ, 6. V. ПАТ. През. Мікляс приняв димісію Бурешового кабінету та поручив йому тимчасово вести дальше урядування.

Весь день ішли переговори між представником христ. суспільної партії мін. Воґоіном і клюбом Гаймвери, щоби той клюб приступив до урядової більшости. Вечором прийшло до порозуміння, яке акцептував і нач. керманич Гаймвери кн. Штаренберґ. Клюб Гаймвери дістане одно місце в кабінеті. Наслідство після уступлення Буреша одержить інший член хр.-суспільної партії. Нова більшість складатиметься з хр.-суспільників, сель-союзу та Гаймвери. Вона розпоряджатиме 83 голосами проти 82 голосів опозиції. Віденські часописи називають будучим канцлером начальника Стирії Рінтелена або теперішнього міністра хліборобства Дольфуса.

ЗРІВНОВАЖЕННЯ АМ. БЮДЖЕТУ.

ЛЬОНДОН, 6. V. З Вашинґтону повідомляють, що засідання американського сенату було дуже бурливе. През. Гувер домагається в відручнім письмі приноровлення ощадностей в бюджеті на суму 700 міл. долярів. Ощадности пропоновані президентом і підвишка деяких податків, малиб принести 1 міліярд долярів, а це уможливило би зрівноважити бюджет.

У дискусії багато бесідників гостро атакувало уряд. Політичні кола зазначують, що евент. ухвала стабілізації доляра на рівені з 1926 р. привела би до безпосередньої інфляції.

КУРС ДОЛЯРА.

Доляр у приватних оборотах 8.85, 8.84. Польський Банк платив за доляра зол. 8.85.

—o—

Бої в Манджурії.

МОСКВА, 6. V. ПАТ. Радянські джерела повідомляють із Мукдену, що в північній Манджурії під Ту-гао японський відділ звів тригодинну боротьбу з китайськими ватагами. Партизани, втративши 100 вбитих і ранених, відступили. Японці втратили 6 вояків. Під Сахаліяном над Амуром упало 20 вояків з японського розвідчого відділу.

—o—

ЗАМАХ НА ПОЇЗД.

Під каїрським поїздом, що ним їхав єгипетський президент міністрів, міністр комунікації й інші держ. мужі, вибухнула бомба. Згинули два сторожі, трьох було ранених.

—o—

НОВИНКИ

— **В православній церкві у Львові** прийшло до великого скандалу з вини дотеперішнього пароха о. Онуфрія Сапіги. Він галичанин, походить з Долинян пов. Рогатин, але богословські студії скінчив у давній Росії й там був спершу священиком. З приходом більшовицької влади вернув до Галичини, перейшов на гр.-кат. обряд і старався тут дістати парохію. Коли це йому не вдалося, зголосився до православного митрополита Діонізія у Варшаві і затаївши свій перехід на унію, дістав парохію на Лемківщині, опісляж у Львові. Однак про його махінації довідався митрополит Діонізій і приказав православному військовому деканові у Львові, о. Яцишинові, щоби відобрав від о. Сапіги церковні ключі й парохіяльні акти та відправив на Великдень Богослуження в православній церкві. Розпорядкові своєї зверхної влади оперся о. Сапіга й сховався кудись з церковними ключами, так що церква від довшого часу замкнена і на Великдень Богослуження в ній не правилося. Зачувати, що митрополит Діонізій рішив запроторити о. Сапігу до православного манастиря, а на випадок дальшого непослуху загрозив йому екскомунікою.

„Японський вербунок" на Волині. На Волині появилися в останніх часах обманці, що оголосили по селах і місточках вербунок добровольців до японської армії. Обманці виступали в одностроях, подібних до японських, оглядали добровольців немов лікарі і веліли платити собі по 10 до 35 долярів, залежно від того, до якого рода зброї хтось зголошувався. Після заплати доброволець діставав „перепустку" до Японії: мав їхати до Данціґу і там зголоситися в японській військовій місії, де мав дістати однострій, гроші на дорогу та шифкарту до Японії. Багато легковірних молодих людей далося зловити на ті обіцянки, випродали що могли на кошти вербунку, але коли приїхали до Данціґу, переконалися, що впали жертвою обманців, бо там ніякої японської комісії нема. Сумне свідоцтво для страшних господарських відносин в краю, з якого мешканці раді втечи хочби до Японії битися з китайцями.

— **Напад на читальню „Просвіти".** Пишуть нам із Тернопільщини: Виладовуючи патріотичний настрій, призбираний в обході 3-го мая, наші сусіди в ночи з 4. на 5. травня ц. р. повибивали всі вікна в читальні „Просвіти" в ...ровниці. З 20 шиб осталося цілими ледви 4 маз горішні. Шиби вибивано не камінням, а палицями, рівночасно у всіх пяти вікнах. Повідомлено місцевий постерунок поліції, однак при пануючих відносинах — без надії на викриття винуватців.

— **Побільшили шкільні ферії.** На основі рішення румунського міністерства освіти наука у всіх школах в Румунії скінчиться цього року вже 1. червня.

— **Співацький конкурс** уладжує польське Т-во прихильників музики й опери в часі від 5 до 10 червня ц. р. Конкурс має на меті викрити співацькі таланти, на яких могла би опертися новозорганізована львівська опера. В конкурсі можуть взяти участь особи обох полів у віці до 30 літ. Зголошення надсилати до 25. травня ц. р. під адресою: Великий Театр, Львівська опера, долучуючи вписове 10 зол.

— **Польські вязниці повні.** Статистика виказує, що в Польщі було минулого року 346 вязниць, з того 322 мішаних, 20 вязниць тільки для мужчин, 1 для жінок і 3 для малолітних. Всі ті вязниці можуть помістити 36.180 осіб. На основі обчислень в дні 1. січня ц. р. у всіх вязницях Польщі находилося 36.130 осіб, з того 32.966 мужчин і 3.164 жінок. Виходить, що тільки 50 місць у вязницях є вільних. Карних вязнів було 22.930, решта 13.200 були вязні слідчі. Із загального числа вязнів було 4.160 політичних.

— **Іспити гімн. екстерністів.** Львівська кураторія повідомляє, що повні іспити зрілости для екстерністів відбудуться в осінньому речинці 1932 р. в жовтні та листопаді; доповняючі в вересні. Подання треба вносити до кураторії до 31. травня 1932. включно та долучити до них в оригіналі: метрику уродження, шкільні свідоцтва, а при доповняючім іспиті гімназійне свідоцтво зрілости, свідоцтво моральности свіжої дати, життєпис, виказ лектур із польської та чужих мов, три виразні фотографії з потвердженням на одній з них ідентичности особи громадським урядом і чековий відтинок Почтової Каси Ощадности, як доказ заплачення іспитової такси в сумі 60 зол. на конто Скарбового Уряду у Львові ч. 38.001 на спеціяльний фонд кураторії львівської шкільної округи „Адміністраційна Такса" за іспит зрілости. Подання неудокументовані якслід і внесені після 31. травня 1932 р. будуть полагоджені відмовно.

— **Український театр десять літ на польській території.** Цього місяця святкує десятиліття свого істнування „Український наддніпрянський народній театр", що істнує на терені Польщі, під проводом Теодори Руденкової. Повстав він із гуртка людей, що були приневолені военними подіями залишитись у межах Польщі. Склали вони акторську трупу в Ковлі і почали обїздити міста б. Конгресівки та Великопольщі. Уперше Познань, Бидгощ і Данціґ побачили українські песи та танці і почули наші народні пісні. Підбадьорені успіхом поїхали вони до Вільна, Білостоку, Кельців і Варшави. Про цей театр чули ми досі мало, бо він обїздив виключно польські міста та місточка, далі Білосточчину, Полісся, Віленщину, заробляючи на хліб. Характеристичне явище, що за весь той час театр не розбився і лишився незмінний. Театр має майже родинний склад. Найбільшою славою цього театру є Агата Андріївна Любська, що має великий успіх у ролях характеристичн. старух і святкуватиме цього року 50-літні роковини сценічної діяльности.

— **Вакації від 27. червня.** М-во освіти зарядило, що вакації цього шк. року в середніх і народніх школах починаються 27. червня.

— **Алькоголь тріюмфує.** Один з найбільше поширених американських журналів „Літерері Дайджест" перевів пробну анкету про бажання зберегти прогібіцію. За забороною продажі алькогольних напоїв заявилося 1.236.660 читачів, за вільною продажю 3.431.877. Анкеті придають велике значіння, бо вона підготовляє долю прогібіції в Злучених Державах.

— **Женячка польського дипльомата.** В ротшільдівській синагозі в Парижі відбулося перед кількома днями вінчання радника польського посольства в Парижі мін. Анатоля Мільштайна з донькою барона Роберта Ротшільда. Свідками жениха були міністер загр. справ Залеський і польський посол Хлаповський. Віно доньки Ротшільда складається з палати в Парижі, 5 міліонів франків готівкою і річна рента у висоті 1 міліона франків. Зачувати, що А. Мільштайн буде встановлений представником Польщі в Союзі Народів на місце помершого мін. Сокаля. Анатоль Мільштайн походить із старої хасидської родини в Польщі. Один його брат Тома живе в Томашові, а другий Шмуль принняв християнство, назвався Станиславом Мілецьким і оженився з донькою одного польського дідича.

— **Банкроцтво великого концерну.** З Ню-Йорку повідомляють, що „Інтернаціональ Меч Компані", концерн для кількох першорядних сірникових фірм в Европі, оголосив невиплатність. Президент тої фірми, Фридрих Ален заявив, що фірма має 90 міліонів долярів довгів та що панують в ній хаотичні відносини від смерти Івара Кріґера.

— **Нова поголоска в справі дитини Ліндберга.** З Ню-Йорку повідомляють, що незабаром вияснится тайна з дитиною Ліндберга. Справа вияснится тоді, коли поверне до порту Норфольк яхт Маркон, що виїхав минулої пятниці з Курціюсом, повновласником Ліндберґа до переговорів з бандитами. На яхті був, кажуть, сам Ліндберґ. Тепер яхт Маркон находиться поза територіяльними водами Злучених Держав. Коли віддадуть дитину, 50 тисяч долярів будуть виміняні на інші банкноти.

— **Жінка чи агент ДПУ?** В Токіо розігралася драма, що схвилювала всю столицю Японії. Один із вищих урядовців японського міністерства заграничних справ, Мурата убив свою жінку, родом росіянку Ольгу Кнорре. Убита була, як показалося, радянською шпигункою. Арештований вбивник зізнав, що познакомився з Кнорре в Тегерані, де був на дипльоматичній службі. Ольга Кнорре була тоді танечницею. Знакомство скінчилося тим, що Мурата, діставши відпустку, поїхав до Японії разом з нею як жінкою. В дорозі біля Баку Ольгу арештували органи ДПУ. Як пізніше Мурата довідався від своєї жінки, в ДПУ приневолили її під загрозою підписати зобовязання, що в Японії буде працювати як шпигунка в користь большовиків, після чого її увільнили. Є познаки, що Кнорре дійсно займалася після приїзду до Японії червоною розвідкою, однак її робота не мала особлившого успіху. Вкінці Мурата мав з жінкою розмову, в часі якої хотів дати їй відповідну грошеву суму, щоби вона вернулася до дому. Однак предложена сума не вдоволяла жінку, що викликало між ними сварку, яка скінчилася вбивством. Мурата задусив свою жінку.

— **Жертви воен.** В часі семилітної війни згинуло на боєвищах 554.000 людей, французька революція поглотила 1,400.000 людей, жертвою наполеонських воен впало 1,700.000 людей, кримської війни 785.000, російсько-японської війни, балканської 108.000, а світової війни (1914—1918) 18 міліонів людей.

— **Комісія посередництва праці.** При т-ві Українських Студентів Політехніки „Основа" у Львові (вул. Супінського 21) утворилася „Комісія посередництва праці". Завданням її є посередничити: 1) у вишукуванні побічних, платних занять для незаможніших студентів, впершу чергу техніків, членів т-ва „Основа" (лекції, інженірські й принагідні роботи, фізична праця, заступництва в інституціях, тощо); 2) у винаймлюванню мешкань. В звязку з цим Виділ Т-ва „Основа" прохає Українське Громадянство, а передусім Громадян міста Львова зголошувати до Т-ва „Основа" всякі відповідні праці, як теж адреси своїх мешкань, якщо бажають мати своїми субльокаторами студентів українців.

— **Український концерт у Кракові.** В найближчу середу 11. ц. м. відбудеться у Кракові концерт нашої співачки п. Іванни Шмериковської-Приймової; фортепяновий провід вестиме д-р Нестор Нижанківський. Концерт відбудеться у салі концертової агенції Больонської, заходом якої він улаштований.

— **Укр. Наддніпр. Капеля „Дніпро"** виступить в неділю, 8. травня ц. р. в Станиславові в салі українського „Сокола" з новим цікавим репертуаром. Половину чистого доходу управа Капелі призначує для голодуючих гуцулів. Білети продає українська книгарня „Народний Базар".

— **Концерт у честь Т. Шевченка.** Українське Студентство святкуватиме 71-ші роковини смерти Тараса Шевченка „Свиточним концертом", який відбудеться 22. травня ц. р. в салі „Народнього Дому". Подробиці в афішах.

— **Український Науковий Інститут в Берліні** влаштував 6 травня ц. р. український виклад на тему: Трагедія Дон Карльоса в новішій історіографії. Викладав д-р М. Антонович.

— **Учасницям санітарних курсів** Жіночого Кружка ім. Ганни Барвінок пригадуємо, що перший посвяточний виклад відбудеться в понеділок (9-го) в 7-ій годині вечора. — **Старшина Кружка.**

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

6. травня ц. р. помер у Войнилові в 72-ому році життя громадянин **Юрко Гаджаровський.** Покійний був членом Українського Національно-Демократичного Обєднання, дуже діяльним громадянином і заступником сенатора. Похорони відбудуться в неділю, 8. травня в год. 3-ій попол. у Войнилові. В. Й. П.!

Дарія Терлецька, дочка Омеляна і Евгенії з Мацуських, учениця 7 кляси дівочої гімназії „Рідної Школи" у Львові заснула в Бозі дня 6 травня 1932. у 18 році життя.

Похорони відбудуться в неділю, 8 травня в год. 3 пополудні з вул. Личаківської 177 (рогачка) на Личаківський цвинтар. В. Їй П.

Дописи.

ЛУЦЬК. **(Епископ Полікарп у Луцьку).** Новопризначений луцький епископ-українець Полікарп (Сікорський) прибув до Луцька 22. квітня в 12. год. дня автом з Рівного. По дорозі відбувалася зустріч у Клевані, Олиці й на передмісті Луцька — Дворці, де нового владику зустрічали представники магістрату. На Волинській Землі зустрівув еп. Полікарпа волинський воєвода Юзефський, а на межі повіту — повітовий староста Бонкович-Сітаур. Біля соборної брами еп. Полікарпа зустрічали промовами репрезентанти українських і російських угруповань і організацій: від послів ББ., Т-ва ім. Петра Могили, Просвіти й російськ. „Благодійного Т-ва", в брамі від старостинства собору, а в соборі від парохіян — протоерей Павликовський. Епископ Полікарп відповідав коротеньким словом по українськи. По відслуженні в соборі літії епископ Полікарп відвідав Чеснохресну церкву й Покрови, де промовляв до зібраних українською мовою, а звідси удався до свого помешкання, наймятого у приватному домі. Вечором на честь нового епископа відбувся обід у „Огниску", в якому взяли участь представники влади на чолі з воєводою Юзефським і репрезентанти місцевих проурядових організацій. Починаючи від вербної суботи епископ Полікарп весь час брав участь у богослуженнях у соборі, лише на другий день Великодня відправив Службу Божу в брацькій церкві українською мовою. Щож до собору, то в його порядках нічого не змінилося: та сама славинська (з російською вимовою) богослужебна мова, та сама послугова російська мова й казання батюшок і той самий розклад служб на дверях російською мовою з ятями й твердими знаками... — Х.

РОГАТИН. **(Свято „Рідної Школи" в Книгиничах).** Дня 17. квітня 1932. відбулося свято „Рідної Школи" в місточку Книгиничах, рогатинського повіту. По панахиді, відправленій місцевим парохом, о. Ст. Юзичом за померших членів „Рідної Школи", зібрався нарід у читальні „Просвіти", де відбувся концерт, зложений з хорових точок, декламацій і святочної промови. Хорові точки виконав читальняний хор під орудою п. Сохана. Декламації про „Рідну Школу" виголосили діти: Шумило Ярослав, Баланький Михайло і Марійка Балацька. Святочну промову виголосив делегат Повітового Кружка „Рідної Школи" з Рогатина п. Микола Водонос. Читальняна домівка була виповнена по береги, переважало жіноцтво. Тільки з місцевої української інтелігенції не було ні душі на святі „Рідної Школи", що дуже прикро вражало. По скінченім концерті подякував голова читальні п. Петро Дронь усім за участь у святі і запропонував зложити добровільні датки на „Рідну Школу". На взаив голови зложено квоту 14 зол. 66 сот., у тім читальня жертвувала від себе 3 зол., кооператива 2 зол., Каса Стефчика 2 зол., громадянка Люська Ольга 1 зол. Решту дрібними датками зложили інші громадяни. Нехай це Свято „Рідної Школи" буде переломовим етапом і заохотою до культурних змагань українського грома-

дянства Книгинич, яке досі проявляло лише слабий проблеск на полі освітнього й громадянського життя. Передовсім час заснувати у Книгиничах діяльний Кружок „Рідної Школи".

КРАКІВ. (**Шевченківське свято**). Дня 19. березня п. р. відбувся в Кракові в салі театру „Багателя" концерт у честь Тараса Шевченка, влаштований Укр. Студ. Громадою в Кракові. По відспіванні Заповіту Вербицького п. проф. д-р В. Старосольський зі Львова виголосив дуже гарне і цікаве вступне слово, за що належить йому прилюдна щира подяка. Бурю оплесків викликала деклямація п. Орисі Шипайлівної „Посланіє". Відтак слідувало музичне тріо п. І. Купровської (форт.), п. Б. Лішинського (І скр.) і п. Е. Гаврищука (II скр.). Переважну часть концерту виповнили мішані і мужеські хори Українського Студентства в Кракові, які дійсно пописувалися своїми продукціями. Видно було тут карність і поважну працю, бо виконання пісень було під кожним оглядом вдатне. Заслуга це п. Ярослава Михальчишина, який вложив багато праці і музичного зрозуміння на вивчення тих пісень, так що цей молодий диригент заслугує дійсно на признання. Фортепяновий дострій спочивав у руках п. О. Бобяківної. Свято закінчилося відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна". Видців около 1000 осіб. — **Учасник.**

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 6. V. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·80 зол., за літру молока 23—24 сот., літру сметани 1·20 зол., копу яєць 3·10—3·30.

СПОРТ.

„Україна" — „Бяли Ожел".

В найближчу неділю 8. ц. м. розіграє „Україна" другі змагання за мистецтво А-кл. з „Бялим Орлом". Про вигляди тяжко щонебудь писати, але тому, що змагання відбудуться на свому грищі і при своїй публиці, мусять грачі „України" доложити всіх зусиль, щоби змагання ці виграти, бо змагань на свому грищі програвати не личить. Крім цього дружина після програної впаде до кл. Б.

Змагання ці відбудуться в год. 11-ій рано на грищі Сокола-Батька.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати поштовими марками.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.
Субота, 7. травня, год. 7.30 веч. „Чорне Гето".
Неділя, 8. травня, год. 4. попол. „Ловці жемчугів".
Неділя, 8. травня, год. 7.30 веч. „Чорне Гето".

Театр Різнородностей.
Субота, 7. травня, год. 8. веч. „Молодь шумить".
Неділя, 8. травня, год. 8. веч. „Молодь шумить".

Театр Новин.
Субота, 7. травня, год. 8. веч. „Леді Шік".
Неділя, 8. травня, год. 8. веч. „Леді Шік".

Кіна.

АПОЛЬО: „Пуща" (на осн. Вайсенгофа).
КАСІНО: „Неніта, квітка Гаванни".
КОПЕРНИК: „Проклін роду мандаринів" (Анна Мей Вон), „Інгейджі" екзотична фільма.
ЛЕВ: „Хам" (на осн. Ожешкової).
МАРУСЕНЬКА: „Проклін роду мандаринів" (Анна Мей Вон), „Інгейджі" екзотична фільма).
МІРАЖ: „Вальс кохання" (Ліліяна Гарвей, Віллі Фріч).
ОАЗА: „Ц. к. фельдмаршал" (Вл. Буріян).
ПАН: „Кенігсмарк".
ПАЛЯС: „Шангай-експрес" (Марлена Дітріх).
ПАСАЖ: „Людина без нервів" (Кен Мейнард) і додатки.
ПРОМІНЬ: „Упавший янгол".
СОНЦЕ: „Мадярська рапсодія, „Чортівський репортер".
СТИЛЕВЕ: „Мадам Сатан".
УТІХА: „Вогонь", цілість, Тім Мек Кой.
ХИМЕРА: „Циганські романси" (Бриг. Гельм, Шільдкравт).

Програма радіо.

Неділя, 8. травня 1932.

Кенігсберг (217,1) 20.00 „Полювання" оп. Гіллера, **Братислава** (278,8) 11.00 Богослуження, 21.00 Словацькі танк. мельодії, **Бресляв** (325) 18.50 Спів Татіяни Менотті, **Міляно** (331,4) 21.00 „Ле Едуканде Соренто" ком. оп. Мілія, **Штрасбург** (345,2) 20.30 „Альзаський вечір", **Штутгарт** (360,6) 20.00 Академія з Гайдельберга в честь Гетого (промова Герг. Гавптмана), 21.00 „Сумерк богів" Вагнера, **Букарешт** (394,2) 20.00 „Цирківка" оп. Кальмана, **Сотенс** (403,8) 21.10 „Ріголето" оп. Вердія, **Берлін** (419) 12.15 Банкет закорд. преси (промова канцл. Брінінга), 13.15, 15.00, 15.30, 16.00, 19.00, 20.00 Концерт, **Білгород** (430,4) 19.00 Спів Давидової, 19.30 Нар. пісні, **Рим** (441,2) 20.30 „Буфере Естіве" оп. Джентілія, **Прага** (488,6) 18.00 „Джамілег" оп. Бізета, **Відень** (517,2) 20.05 „Бефель цур Лібе", „Флюхт нах Гаваї" муз. авд., **Любляна** (574,7) 16.00 Хор, 20.00 Ред. пісні, **Харків** (937,5) 15.00, 18.00, 20.00, 24.00 Концерт, **Осльо** (1083) 20.00 „Тисяча й одна ніч" оп. Штравса.

Понеділок, 9. травня 1932.

Міляно (331,4) 21.00 Концерт іт.-ам. т-ва, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.15 Концерт, 19.00, 20.10 Хор, **Гамбург** (372,2) 20.00 „Густав Адольф" орторія Бруха, **Букарешт** (394,2) 19.30 „Тоска" оп. Пучіпія, **Білгород** (430,4) 17.00 Пісні, Надя Алексиндрович, **Стокгольм** (435,4) 20.45 Шуманів вечір, **Прага** (488,6) 15.30 Чеські пісні, **Брюсель** (509,3) 14.00 „Егмонт" Гетого-Бетовена, 20.00 „Продана наречена" оп. Сметани, **Харків** (937,5) 15.00, 18.00, 24.00 Концерт, 20.00 Український концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 8. травня 1932.

12.10, 22.40 Метеор. комунікат, 12.15 Симф. поранок, 14.00 „Молодь хліборобського приспосіблення в боротьбі з хабаззям", 14.20, 15.00 Музика, 14.40 „Що чувати, що треба знати", 15.55 Для дітей „Що чувати в світі", 16.08 „Як Едісон придумав жарівку", 16.20, 19.40 Грамофон, 16.40 „Мета й завдання Червоного Хреста", 16.50 Грамофон, „Сільва рерум", 17.15 Відчит, 17.30 „Приємні й пожиточні вістки", 17.45 Концерт (оркестра), 19.00 Всячина, 19.25 „Від С. О. С. на „Тітаніку" до нинішнього амат. надавача", 19.45 „Права жінок", авд., 20.15 Попул. концерт. 21.55 Літ. чвертьгодина, 22.10 Пісні, Гал. Леська (сопр.), 22.45, 22.55 Спорт, 23.00 Танкова музика.

Понеділок, 9. травня 1932.

12.10, 14.45, 15.50, 19.40 Грамофон, 13.20 Метеор. ком., 15.05 Госп. ком., біржа, 15.15 комунікаційний перегляд, 15.25 „Білянс моєї анкети в школі", відч., 15.45 Ком. для плавби та рибалок, 16.20 Фр. лекція, 16.40 Грамофон „Сільва рерум", 17.10 „Герої" відч., 17.35 Концерт легкої музики, 18.50 Всячина, 19.15 Почт. хліборобська скринька, 19.25 Фейлетон, 19.45 22.45 Прес. радіоденник, 20.00 „Як чуємо музику у радіо" фейл., 20.15 „Львів — Румунії", академія, 21.35 „Катена" фейл., 21.50 Фортепян, 22.50 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Наддніпрянський Театр дир. П. Карабіневича.

Ропянка: 6. V. „Запорожець"; 7. V. „Хата за селом"; 8. V. „Вій"; 9. V. „Ой не ходи Грицю".

Лютовиська: 10. V. „Хата за селом"; 11. V. „Барон циганів"; 12. V. „Вій"; 13. V. „Маруся Богуславка"; 14. V. „Запорожець"; 15. V. „Ой не ходи Грицю".

Отсим маємо честь запросити П. Т. Членів на V. Звичайні Загальні Збори Товариства Прихильників Освіти у Львові, які відбудуться в суботу, дня 28. травня 1932. р. о год. 17-ій в салі Т-ва „Українська Бесіда" при вул. Рутовського 22. І. пов. з таким порядком нарад: 1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 2) Звіт Виділу з діяльности. 3) Звіт ревізорів із переведеної перевірки. 4) Статутовий вибір членів Виділу, їх заступників, Ревізорів і Мирових Суддів. 5. Евентуалія. Якби в означеному часі не зібралася статутом приписана кількість членів, Загальні Збори відбудуться в тому самому льокалі в год. 18-ій без огляду на число приявних членів. — За Виділ: **Володимир Децикевич** в. р. голова, **Богдан Дороцький** в. р. секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик.
Видає Видавнича Спілка „Діло".
З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.